

Рішення
разової спеціалізованої ради ДФ 114.051.2026
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Скорук Аліна Олегівна, 1999 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2020 році бакалаврат Одеського національного університету імені І. І. Мечникова за спеціальністю «Економіка», закінчила у 2021 році магістратуру Одеського національного університету імені І. І. Мечникова за спеціальністю «Економіка», з 2022 року є аспіранткою кафедри економіки та підприємництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Виконала акредитовану освітньо-наукову програму 051 «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, м. Одеса від «27» травня 2026 року № 42/ОД, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Горняк Ольги Василівни, доктора економічних наук, професора, завідувачки кафедри економіки та підприємництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рецензентів:

Масленнікова Євгена Івановича, доктора економічних наук, професора, професора кафедри менеджменту та інновацій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Якубовського Сергія Олексійовича, доктора економічних наук, професора, в.о. завідувача кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Офіційних опонентів:

Чукурної Олени Павлівни, доктора економічних наук, професора, декана факультету Бізнесу та соціальних комунікацій Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку;

Євтушенко Наталії Миколаївни, кандидата економічних наук, доцента, проректора з науково-педагогічної діяльності Національної академії статистики, обліку та аудиту

на засіданні «10» липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Скорук Аліни Олегівни на підставі публічного захисту дисертації «Формування і розвиток бізнес-моделей в умовах цифрової трансформації національної економіки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова, м. Одеса.

Науковий керівник – **Ломачинська Ірина Анатоліївна**, доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного державною мовою. У дисертаційній роботі наведено нові науково обґрунтовані результати дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів формування та розвитку бізнес-моделей в умовах цифрової трансформації національної економіки.

Актуальність теми зумовлена необхідністю адаптації бізнес-моделей до сучасних цифрових трансформаційних процесів, активним впровадженням цифрових технологій у діяльність суб'єктів господарювання, зміною механізмів створення цінності та забезпечення конкурентоспроможності підприємств у цифровій економіці. Особистий внесок здобувачки полягає у розвитку науково-методичних підходів до формування та оцінювання бізнес-моделей в умовах цифрової трансформації, обґрунтуванні концептуальних положень щодо їх розвитку, а також розробленні практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності функціонування підприємств у цифровому середовищі. Запропоновані авторкою наукові положення можуть бути використані при розробленні стратегій цифрової трансформації підприємств, удосконаленні механізмів управління бізнес-моделями та формуванні державної політики цифрового розвитку економіки. Дисертаційна робота є результатом самостійного наукового дослідження, у якому містяться авторські наукові положення, висновки та практичні рекомендації. Отримані результати дослідження є належно обґрунтованими, достовірними та мають наукову і практичну цінність. Ступінь достовірності висновків і рекомендацій забезпечується використанням сучасного комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, економіко-математичного моделювання, результатів авторського соціологічного опитування, а також офіційних статистичних даних і нормативно-правових джерел. Дисертаційне дослідження містить нові теоретичні положення та практичні результати, що сприяють розвитку наукових засад формування й розвитку бізнес-моделей в умовах цифрової трансформації національної економіки, підвищенню ефективності цифрової трансформації підприємств та забезпеченню їх довгострокової конкурентоспроможності.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальна кількість сторінок – 282. За структурою, мовою, стилем викладення й оформленням дисертація відповідає

вимогам Міністерства освіти і науки України та освітньо-наукової програми «Економіка».

Робота була перевірена автоматизованим сервісом StrikePlagiarism.com, результати якої відображено у звіті від 22 травня 2026 року. За результатами аналізу звіту подібності, структури джерел, характеру фрагментів, наявності списку використаних джерел, списку власних публікацій здобувача, змісту дисертаційної роботи та її наукової новизни комісія дійшла висновку, що виявлені текстові збіги є обґрунтованими, пояснюваними і не свідчать про порушення принципів академічної доброчесності. Вони переважно відображають використання загальнонавчальної термінології з цифрової економіки, офіційних статистичних і нормативних джерел, міжнародного наукового контексту, бібліографічних елементів, стандартних структурних фрагментів дисертації. Таким чином, запозичення та текстові збіги, виявлені у дисертаційній роботі Скорук Аліни Олегівни «Формування і розвиток бізнес-моделей в умовах цифрової трансформації національної економіки», є такими, що мають належне наукове та технічне пояснення, не стосуються привласнення чужих наукових результатів без посилання, не впливають на наукову новизну, практичне значення та висновки дисертації. Підстав вважати виявлені збіги академічним плагіатом комісія не встановила. Дисертаційна робота Скорук Аліни Олегівни відповідає принципам академічної доброчесності та вимогам МОН та може бути рекомендована до подальшого розгляду в установленому порядку.

Основні результати дисертаційної роботи Скорук Аліни Олегівни належним чином та з достатньою повнотою висвітлені у 23 наукових працях, з яких 1 розділ у колективній монографії, 5 статей у фахових наукових виданнях України, 2 статті у фаховому зарубіжному науковому виданні та 15 тез доповідей у матеріалах всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій.

Публікації у наукових фахових виданнях України

1) Ломачинська І., Войцеховська А., Чуркіна І. Трансформація бізнес-моделей підприємницької діяльності в умовах цифровізації економіки та фінансового сектору. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2021. Том 20. Вип. 3 (49). С. 97-113. URL: <https://rinek.onu.edu.ua/article/view/252791>.

2) Ломачинська І. А., Войцеховська А. О., Астратенко Д. К., Супруненко М. Д. Трансформація бізнес-стратегій в умовах цифрової економіки: міжнародний досвід та перспективи. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2024. Т. 29. Вип. 4(102). С. 99-105. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/4-102-16>. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/41270>.

3) Ломачинська І. А., Войцеховська А. О. Ризики діяльності підприємств аграрної сфери в умовах цифрової трансформації: вплив на інноваційний розвиток і конкурентоспроможність. *Журнал з менеджменту, економіки та технологій*. 2025. № 1. С. 44-59. DOI: <https://doi.org/10.69803/3083-6034-2025-1-44>. URL: <https://journal-met.kh.ua/jme01254.html>.

4) Ломачинська І. А., Войцеховська А. О., Саркісян М. С. Динаміка цифрової трансформації України: основні тенденції та вплив на національну економіку. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2025. № 21(2). С. 267-280. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.267-280>. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/9324>.

5) Ломачинська І. А., Войцеховська А. О. Цифрові технології як інструмент сталого розвитку вищої освіти у контексті наближення до технологічної сингулярності. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2025. №2(32). С. 132-146. DOI: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2025-2\(32\)-132-146%20](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2025-2(32)-132-146%20). URL: <https://eung.nung.edu.ua/index.php/ecom/article/view/785>.

Публікації у зарубіжних наукових фахових виданнях

1) Voitsekhovska A., Lomachynska I. Digital inclusion as a tool to overcome economic inequality in the context of digital transformation. *Journal of Education, Health and Sport*. Online. 27 June 2025. Vol. 82, p. 66267. DOI: <https://doi.org/10.12775/JEHS.2025.82.66267>. URL: <https://apcz.umk.pl/JEHS/article/view/66267>.

2) Lomachynska I., Skoruk A., Liventsov R. Toolkit for evaluating the effectiveness of digital transformation of business models. *Journal of Education, Health and Sport*. 2026. Vol. 88. P. 69946. DOI: <https://doi.org/10.12775/JEHS.2026.88.69946>. URL: <https://zenodo.org/records/19097904>.

Розділ у колективній монографії

1) Ломачинська І. А., Войцеховська А. О., Супруненко М. Д. Поведінкові аспекти управлінських рішень у процесі адаптації бізнес-моделей до ринкових змін. В мон. *Цифрова трансформація та сталий розвиток: економічні, соціальні й управлінські виміри в умовах глобальних і воєнних викликів*. Tallinn: Teadmus OÜ, 2025. ISBN 978-9916-752-36-4. С. 79-92. URL: <https://teadmus.org/main-publications/sm-89>.

Опубліковані праці апробаційного характеру

1) Войцеховська А. О. Впровадження штучного інтелекту в інноваційні бізнес-моделі. *Матеріали XVIII міжнародної науково-практичної конференції «Умови економічного зростання в країнах з ринковою економікою» 24-25 квітня*

2025 р. м. Переяслав. 2025. С. 44-48.

2) Войцеховська А. О. Цифрова трансформація вищої освіти: особливості та виклики у сучасних умовах. *Науково-методичний альманах: Ідеї. Практики. Перспективи сучасної освіти*. Частина 2. 2025. С. 14-19.

3) Войцеховська А. О. Виклики та перспективи цифрової трансформації у забезпеченні сталого розвитку вищої освіти. *Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Сталий розвиток економіки, підприємств та суспільства»* 10–11 квітня 2025 року. Івано-Франківськ, 2025. С. 783-786. URL: <https://nung.edu.ua/department/ii-mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferentsiya-stalyy-rozvytok-ekonomiky-pidpryyemstv>

4) Voitsekhovska A. O., Burmin Y. M. Формування стратегії розвитку цифрової економіки України в умовах євроінтеграції : *Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти»*, м. Миколаїв, 9 грудня 2024 р. С. 301-304.

5) Войцеховська А.О., Гонцов О.О. Людський капітал як основа соціально-економічного розвитку : матеріали міжнародного форуму *«Актуальні проблеми та перспективи розвитку національного господарства в умовах глобальної нестабільності»*, м. Кременчук. 02–03 грудня 2024 р. С. 68-70.

6) Войцеховська А. О. Стратегія «блакитного океану» як інструмент стратегічного оновлення в умовах динамічного ринкового середовища: *матеріали 80-ї Звітної конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників*, м. Одеса, 14 листопада 2024., С. 10-14.

7) Войцеховська А. О. Трансформація соціальної ролі університетів та їхній вклад у розвиток сучасного суспільства: *матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські дослідження в контексті розвитку процесів четвертої промислової революції «Індустрія 4.0»*. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. м. Одеса. 15 грудня 2023 р. С. 22.

8) Войцеховська А. Цифрова трансформація соціально-економічної системи: виклики та нові можливості. Економіка. Фінанси. Бізнес. *Маркетингові технології в управлінні національним та міжнародним бізнесом на зламі епох: формування тенденцій та подолання викликів: матеріали III Міжнародного форуму / за заг. ред. проф. А. І. Ігнатюк*: Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. С. 54-55.

9) Войцеховська А. О. Вплив штучного інтелекту на формування сучасних бізнес-моделей: *матеріали 78-ї Звітної конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників*, м. Одеса, 22–24 листопада 2023 р. С. 130-132.

10) Войцеховська А. О. Людський капітал як фактор розвитку цифрової економіки. *Збірник тез доповідей студентів, аспірантів та здобувачів-учасників 74-ї звітної конференції Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Секція економічних і правових наук* (Одеса, 28–29 квітня 2023 р.).

11) Войцеховська А. О. Інноваційне зростання національної Економіки України в умовах повоєнного відновлення. Стійкість освіти і науки в умовах трансформації: *матеріали Міжнародної науково-практичної конференції до 30-річчя створення Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая, м. Київ. 23-24 травня 2023 р. С. 442-443.*

12) Войцеховська А. О. Формування цінностей економічної поведінки в умовах цифровізації. *Управління системою фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування : матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 2022. С. 17-18.*

13) Войцеховська А. О. Формування нових бізнес-моделей в умовах цифрової трансформації економіки. *Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку в умовах інституційних перетворень глобального середовища: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 11 листопада 2022 р.). – Львів-Торунь: Liha-Pres, 2022. С. 14-17.

14) Войцеховська А. О., Ломачинський А. О. Діджиталізація бізнесу в реаліях війни. Інноваційна модернізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесів : *матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Кременчук, 2022. С. 253-256.*

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Масленніков Євген Іванович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та інновацій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Виступ позитивний. Висловлені зауваження:

1. У підрозділі 2.1, присвяченому аналізу цифрової трансформації національної економіки, авторка ґрунтовно використовує міжнародні індекси та рейтинги цифрового розвитку. Водночас доцільно було б розширити дослідження порівняльною оцінкою позицій України відносно країн Центральної та Східної Європи, що дало б змогу повніше охарактеризувати рівень цифрової конкурентоспроможності та виявити основні напрями подальшого розвитку.

2. Запропонована у третьому розділі ієрархічна модель цифрової трансформації національної економіки має наукову новизну та практичну цінність. Разом із тим більш детального висвітлення потребують механізми

взаємодії між окремими рівнями моделі, а також підходи до оцінювання результативності їх функціонування.

3. Представлений сценарний аналіз показника dROI за песимістичним, реалістичним та оптимістичним сценаріями є достатньо аргументованим. Водночас, дослідження могло б бути посилене включенням кризового сценарію, який враховував би потенційний вплив кіберзагроз, технологічних збоїв або несприятливих макроекономічних змін.

4. Певного уточнення потребує запропонований підхід до оцінювання ефективності цифрової інклюзії. Доцільно було б конкретизувати систему показників та критеріїв, які дозволяли б комплексно оцінити рівень цифрової інтеграції населення, бізнесу та окремих секторів національної економіки.

Якубовський Сергій Олексійович, доктор економічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Виступ позитивний. Висловлені зауваження:

1. У табл. 1.2 «Основні фактори і ключові ознаки цифровізації економіки» (с. 37) авторкою проведено ґрунтовне узагальнення факторів цифровізації та їх характерних ознак. Однак, окремі чинники доцільно було б диференціювати не лише за технологічною складовою, а й більш чітко виділити інституційні, організаційні та поведінкові фактори, які істотно впливають на темпи цифрової трансформації суб'єктів господарювання.

2. У табл. 1.4 (с. 44), де систематизовано наукові підходи до визначення сутності бізнес-моделі, авторкою виконано значний аналітичний огляд наукової літератури. Водночас аналіз виграв би від включення сучасних концепцій платформених та екосистемних бізнес-моделей, що набули широкого поширення в умовах розвитку цифрової економіки та формують нові підходи до створення й монетизації цінності.

3. На рис. 1.18 «Дорожня карта цифрової трансформації бізнес-моделей» (с. 63) запропоновано логічну послідовність реалізації цифрових перетворень підприємств. Поряд із безперечними перевагами запропонованого підходу доцільно було б більш детально обґрунтувати умови переходу між окремими етапами дорожньої карти, а також визначити критерії оцінювання результативності кожного з них, що посилює б практичну цінність запропонованої моделі.

4. У підрозділі 2.2.1 (с. 100) авторкою наведено змістовний аналіз використання цифрових технологій у аграрному секторі. Разом із тим дослідження могло б бути доповнене оцінкою економічних ризиків цифровізації в умовах воєнного стану, зокрема ризиків втрати інформації,

порушення функціонування цифрової інфраструктури та обмеженого доступу до цифрових сервісів.

5. Представлена у табл. 3.3 матриця рівнів цифрової зрілості підприємства за індексом Іцг є важливим елементом методичного забезпечення оцінювання цифрової готовності бізнес-моделей. Водночас доцільно було б більш детально обґрунтувати можливості її адаптації до особливостей різних галузей економіки, оскільки однакові значення інтегрального показника можуть мати різне практичне значення для підприємств промисловості, аграрного сектору, фінансової сфери чи сфери послуг. Урахування галузевої специфіки сприяло б підвищенню точності та універсальності запропонованого методичного підходу.

Чукурна Олена Павлівна, доктор економічних наук, професор, декан факультету Бізнесу та соціальних комунікацій Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку:

1. У підрозділі 2.3, присвяченому оцінюванню впливу цифрової трансформації на розвиток національної економіки із застосуванням багатфакторного регресійного аналізу, авторкою отримано вагомі результати. Водночас доцільно було б більш детально аргументувати добір факторних змінних, а також пояснити причини невключення окремих альтернативних індикаторів цифрового розвитку, що сприяло б підвищенню обґрунтованості побудованих економетричних моделей.

2. Запропонований у підрозділі 3.2 показник цифрової віддачі інвестицій (dROI), наведений у формулі (3.6), є цікавим науково-практичним результатом дослідження. Однак, певну дискусію викликають підходи до визначення монетизованої вартості цифрових даних і приросту пожиттєвої цінності клієнтів (ΔLTV), оскільки порядок їх оцінювання може істотно змінюватися залежно від специфіки галузі та особливостей бізнес-моделі підприємства.

3. У запропонованій концептуальній моделі цифрової інклюзії розвитку національної економіки (рис. 3.2) доцільно було б ширше розкрити інструменти оцінювання ефективності реалізації заходів цифрової інклюзії, а також конкретизувати систему кількісних показників, придатних для моніторингу досягнення поставлених цілей на різних рівнях управління.

4. У підрозділі 2.4 авторкою застосовано метод аналітичного мережевого процесу (ANP) для визначення пріоритетності факторів цифрової трансформації. Водночас, потребують більш детального висвітлення підходи до формування експертної групи, критеріїв добору експертів та підтвердження її репрезентативності, що підвищило б рівень аргументованості отриманих результатів.

5. Запропонований SMART-підхід до розвитку бізнес-моделей у цифровому середовищі має безперечну практичну цінність. Водночас доцільно було б більш детально розглянути особливості його адаптації для малих підприємств, які, порівняно з великим бізнесом, мають обмежені фінансові, кадрові та технологічні ресурси для впровадження цифрових рішень.

Євтушенко Наталія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної діяльності Національної академії статистики, обліку та аудиту:

1. У вступі дисертації (с. 19–29) авторкою достатньо повно обґрунтовано актуальність теми та практичну значущість дослідження. Разом із тим, доцільно було б більш чітко визначити сферу практичного застосування запропонованих наукових положень, зокрема, конкретизувати, для яких категорій підприємств, організаційно-правових форм і рівнів цифрової зрілості вони можуть бути найбільш ефективними. Крім того, варто було б ширше аргументувати можливість використання запропонованих підходів у різних секторах економіки, а не лише в досліджуваних галузях.

2. У першому розділі (рис. 1.1, с. 31) авторка обґрунтовано розмежовує поняття «цифровізація» та «цифрова трансформація». Водночас більш детального висвітлення потребують критерії, за якими можна визначити перехід від процесу цифровізації до повноцінної цифрової трансформації на рівні окремого підприємства.

3. У другому розділі (с. 96–129), присвяченому дослідженню трансформації бізнес-моделей в аграрному та освітньому секторах, наведено ґрунтовний аналітичний матеріал. Разом із тим, практична цінність дослідження могла б бути посилена шляхом апробації запропонованих методичних підходів або проведення порівняльного аналізу на підприємствах інших галузей економіки, зокрема промисловості, транспортно-логістичної сфери чи сфери послуг.

4. У табл. 3.8–3.9 наведено практичні рекомендації щодо впровадження SMART-орієнтованої бізнес-моделі. Водночас доцільно було б більш детально конкретизувати особливості її адаптації для підприємств різного масштабу, а також урахувати специфіку функціонування суб'єктів господарювання різних форм власності.

5. Запропонована авторкою концептуальна модель цифрової інклюзії національної економіки (рис. 3.2) є вагомим теоретичним результатом дослідження. Разом із тим, більшої деталізації потребують система кількісних індикаторів оцінювання цифрової інклюзивності та методичні підходи до моніторингу її рівня, що сприяло б розширенню можливостей практичного застосування запропонованої моделі.

Горняк Ольга Василівна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економіки та підприємництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Дисертаційна робота присвячена актуальній темі, є завершеною науковою працею, містить всі необхідні елементи новизни, має достатній рівень апробації, відповідає спеціальності 051 «Економіка». Відгук позитивний.

Здобувачка надала обґрунтовані відповіді на висловлені зауваження опонентів і рецензентів, а також на інші запитання та показала високий науковий рівень в ході дискусії. Зазначені зауваження не впливають на основні наукові висновки та загальне позитивне враження від дисертаційної роботи.

Результати відкритого голосування:

Подано голосів – п'ять

«За» - 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» - немає

«Утрималися» - немає

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 114.051.2026 Одеського національного університету імені І. І. Мечникова присуджує Скорук Аліні Олегівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради
д.е.н., професор, завідувачка
кафедри економіки та підприємництва
ОНУ імені І. І. Мечникова

Ольга ГОРНЯК

